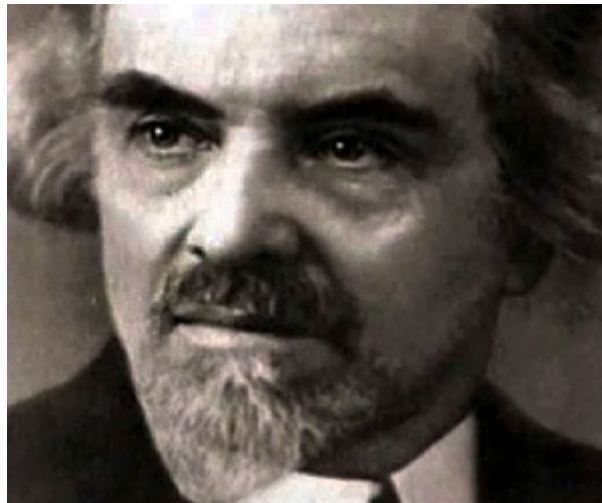

Ο Μητροπολίτης Σάμου Ειρηναίος νεκρολογεί τον Νικόλαο Μπερντιάγιεφ (1948) (Μητροπολίτης Σάμου Ειρηναίος (†))

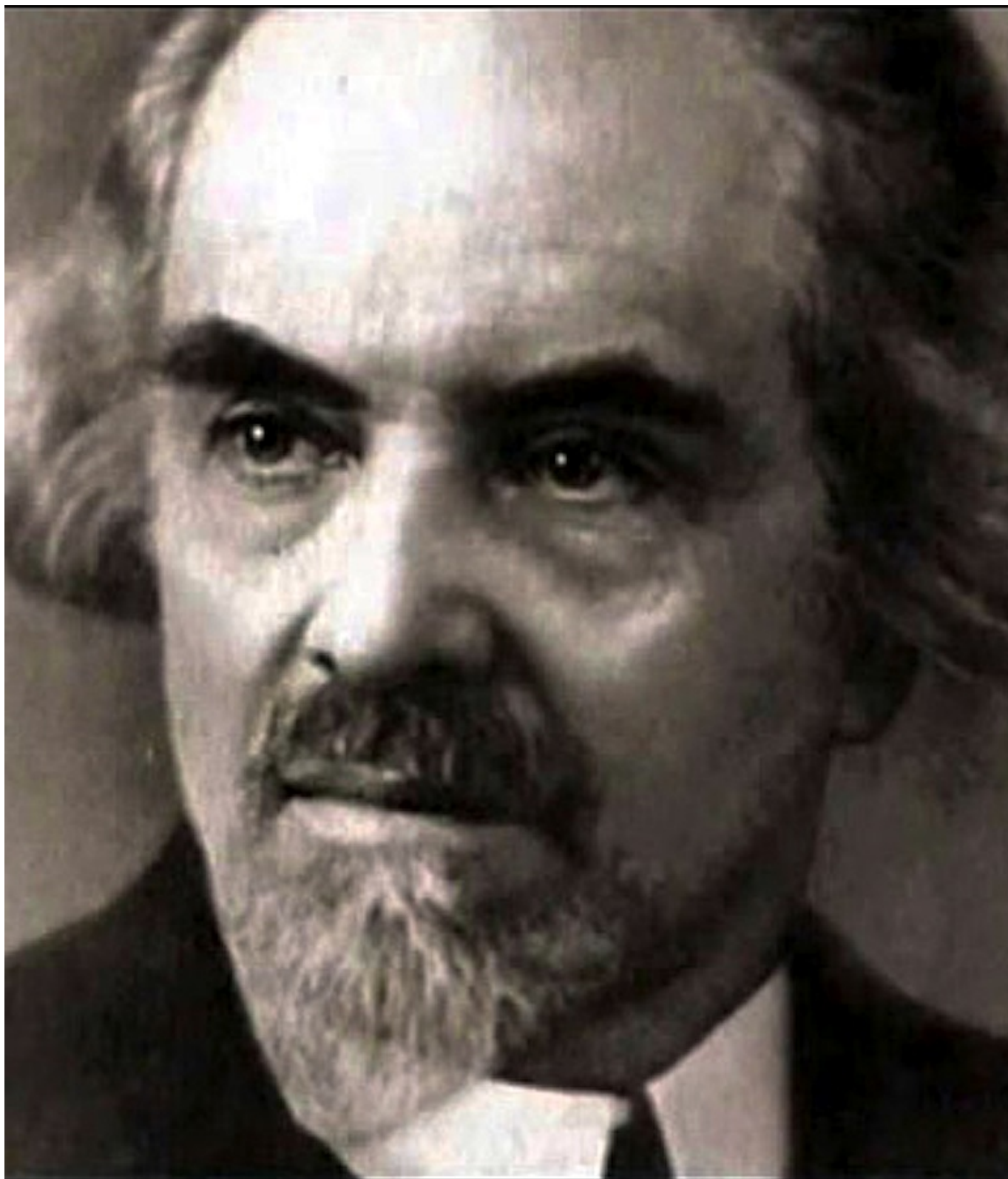
/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΠΕΡΔΙΑΓΕΦ (†)

Εσχάτως ανηγγέλθη εξ Ευρώπης, ότι μία μεγάλη φυσιογνωμία των γραμμάτων απεβίωσεν, ο Νικόλαος Μπερντιάγεφ. Εθεωρείτο, και δικαίως, ως ο με-γαλύτερος φιλόσοφος της συγχρόνου Ιστορίας. Τα έργα του, που είναι πάμπολλα, τα διακρίνει ένα βάθος που κάμνει καταπληκτική εντύπωση. Όλα τα έργα του έχουν μεταφρασθή εις τας κυριωτέρας ευρωπαϊκάς γλώσσας. Ο Μπερντιάγεφ είναι Ρώσος την καταγωγήν. Εγεννήθη το 1874 από μίαν αριστοκρατικήν στρατιωτικήν οικογένειαν. Η μητέρα του ήτο Γαλλίς. Τας πρώτας του σπουδάς έκαμεν εις μίαν Στρατιωτικήν Σχολήν, αργότερον δ' εφοίτησεν εις το Πανεπιστήμιον του Κιέβου. Το 1898 είχε συλληφθή, διότι ανήκεν εις μίαν οργάνωσιν Σοσιαλιστικήν και ωδηγήθη εις κάποιαν πολιτείαν της Βορείου Ρωσσίας. Νέος ων συνεπάθει προς τον Μαρξισμόν, αλλ' ουδέποτε υπήρξεν υλιστής. Προσεπάθει να εμφανίση την Μαρξικήν θεωρίαν υπό μορφήν πνευματικήν. Το 1904—1905 ίδρυσεν εις την Πετρούπολιν μίαν θρησκευτικήν και Φιλο-σοφικήν Εταιρείαν. Αργότερον εγκατεστάθη εις Μόσχαν, όπου έλαβε μέρος εις την θρησκευτικοφιλοσοφικήν Εταιρείαν του Βλαδιμήρου Σολοβιώφ. Το 1919 ίδρυσεν εις Μόσχαν την ελευθέραν Ακαδημίαν πνευματικής αναπτύξεως του λαού και την διετήρησεν επί τρία έτη. Εις το 1922 συνελήφθη και εξεδιώχθη από την Ρωσσίαν διά την πνευματικήν του κοσμοθεωρίαν, η οποία δεν συνεβιβάζετο με την

υλιστικήν θεωρίαν του Μαρξισμού. Εγκαθίσταται εις το Βερολίνον από το 1922—1924, όπου ίδρυσε θρησκευτικήν και φιλοσοφικήν Ακαδημίαν. Το 1924 μεταβαίνει εις Παρισίους, όπου και μετέφερε την ως άνω Σχολήν. Εις το 1925 γίνεται αρχισυντάκτης φιλοσοφικής και θρησκευτικής Ρωσικής Επιθεωρήσεως υπό τον τίτλον «Η οδός», και μετείχεν έκτοτε εις όλα τα διεθνή χριστιανικά Συνέδρια.

Η φιλοσοφική σκέψις του Ν. Μπερδιάγεφ είναι εμβαπτισμένη εντός του χριστιανικού πνεύματος. Όλα τα προβλήματα περί Θεού, περί κόσμου, περί ανθρώπου, περί κοινωνίας, τα εξετάζει από την χριστιανικήν των πλευράν, και αποκρούει κάθε άλλην άποψιν, από της οποίας διάφοροι φιλόσοφοι και κοινω-νιολόγοι προσπαθούν να δώσουν λύσεις, αι οποίαι ημπορούν μεν να

ικανοποιούν τον λόγον και την καθαράν ανθρωπίνην σκέψιν, αλλά μειώνουν ή εκμηδενίζουν το πρόσωπον του Θεού και το πρόσωπον του ανθρώπου ως υψίστων αξιών εν τω κόσμω. Εις τον φιλοσοφικόν του προσανατολισμόν ο Μπερδιάγεφ είναι οπαδός της υπαρξιολογικής θεωρίας. Αντί όμως του όρου «ύπαρξις» μετα-χειρίζεται τον όρον «ζωή», διότι ανταποκρίνεται περισσότερο ο όρος αυτός εις την ευαγγελικήν διδασκαλίαν. Κέντρον της κοσμοθεωρίας του είναι ο χριστιανικός Θεός, που είναι τρία θεία πρόσωπα της αυτής αξίας με διακεκριμένα γνωρίσματα, εις μίαν όμως φύσιν. Η ουσία των είναι αγάπη που βιούται από του ενός προσώπου εις το άλλο και που εκχέεται ως δημιουργός δύνამις εις τον κόσμον διά του Υιού, «δι' ου τα πάντα εγένετο», και διά του Αγίου Πνεύματος, ως δυνάμεως συντηρήσεως και ανακαινισμού του κόσμου και του ανθρώπου. Ο άνθρωπος είναι πρόσωπον, πνοή και εικών του Θεού. Εντεύθεν η αιωνιότης του. Ο άνθρωπος δεν εξαντλείται εις την βιολογικήν και κοινωνικήν του λειτουργίαν. Η έννοια του ατόμου είναι έννοια βιολογική, η έννοια του προσώπου είναι ηθική, πνευματική. Το πρόσωπον εις το βαθύτερον νόημά του είναι κοινωνικόν. Το «εγώ» δεν δύναται να νοηθή χωρίς την αναφοράν του προς το «συ», προς το «ημείς». Η συνεχής προσπάθεια, ο συνε-χής μόχθος και η αδιάκοπος θυσία χάριν των άλλων δημιουργεί το βάθος του προσώπου, της ανθρωπίνης αξιοπρεπείας. Από της πλευράς αυτής η ελευθερία εις την άποψιν του προσανατολισμού της προς την θείαν αλήθειαν εί-ναι εικών του Θεού. Ο άνθρωπος είναι υψίστης αξίας εις τον κόσμον, την ολοκλήρωσίν του την ευρίσκει εντός της θεανδρικής προσωπικότητος του Χριστού, του ουρανίου ανθρώπου, που είναι το πλήρωμα της αληθείας και της αγάπης, που είναι το κέντρον και ο σκοπός της Ιστορίας. Διά του Χριστού, του δευ-τέρου προσώπου της Αγίας Τριάδος, ανευρίσκει ο άνθρωπος τας ρίζας της προελεύσεώς του εντός αυτής της χριστιανικής θεότητος.

Ο Μπερδιάγεφ εις την εξήγησιν των φιλοσοφικών του σκέψεων μεταχειρί-ζεται τους όρους της Γερμανικής φιλοσοφίας, αλλά δεν συμφωνεί εις τα πορίσματά της. Υπογραμμίζει την αξίαν του Γερμανικού ιδεαλισμού, που έφθασε να διακηρύξη ότι το πνεύμα είναι το βάθος του κόσμου, αλλ' αρνείται να δεχθή ότι το πνεύμα ως απρόσωπον, ως δύνამις ενεργούσα διαλεκτικώς και κατά τρόπον πανθεϊστικόν εντός του κόσμου, είναι αλήθεια. Η χριστιανική του κοσμοθεωρία που δέχεται την αξίαν του συγκεκριμένου, του ζώντος ανθρώπου ως προσώπου με αιωνίαν αξίαν, τον φέρει αντίθετον προς την Γερμανι-κήν ιδεαλιστικήν φιλοσοφίαν, που θεωρεί μόνον το πνεύμα ως αλήθειαν από-λυτον, που δρα και εκδηλούται εντός του κόσμου και εντός του ανθρώπου, χωρίς τα επί μέρους δημιουργήματα και ο άνθρωπος αυτός να έχουν ιδίαν αυτοτέλειαν, ιδίαν αξίαν.

[Συνεχίζεται]